

Vuohitalous elinkeinoksi -hanke

Lypsykuttujen ruokinta

Ruokinnan on tarkoitus täyttää eläimen tarpeet niin, että syötyään itsensä kylläiseksi eläimen ravintoaineiden tarpeet (esimerkiksi energia, valkuainen) täyttyvät eikä mitään ravintoainetta tule liikaa. Jos eläimet pääsevät lihomään, on rehuannoksessa liikaa ravintoaineita. Tai vastaavasti jos eläimet laihtuvat, on rehuannoksessa liian vähän ravintoaineita. Ruokinnan onnistumista voidaan seurata kuntoluokituksella ja maitotuotosten mittauksella.

Ruokinnan suunnittelun pohjana toimii tilan oma analysoitu säilörehu, jota täydennetään tilan valitsemalla tavalla kotoisilla rehuilla (viljat, härkäpapu jne) ja/tai ostorehuilla (täysrehu, tiivisteet, kivennäiset, teollisuuden sivutuotteet). Toimiva ruokintasuunnitelma ei kuitenkaan yksinään riitä, varsinkaan silloin, jos se vain pölyttyy toimistossa. Jopa 80 % ruokinnan vaikutuksesta tulee käytännön ruokintatyöstä: säilörehun oikea korjuuajankohta ja säilyvyyden varmistaminen, riittävä ruokintatila, rehujen jakojärjestys, ilmanvaihto hyvän syönnin varmistamiseksi ja niin edelleen. Voisi sanoa, että ruokintatyössä eniten aikaa ja ajatustyötä pitäisi käyttää siihen, miten saa kutut syömään mahdollisimman paljon!

Alla on listattuna eri ruokintaratkaisujen vahvuuksia ja haasteita.

Erillisruokinta:

- yleisin ruokintaratkaisu Suomessa
- erillisruokinnassa säilörehut ja väkirehut jaetaan erikseen. Väkirehut voidaan jakaa säilörehun päälle, tai ne voidaan antaa kioskeissa tai asemalla lypsyn yhteydessä.
- ryhmäkohtainen ruokinta on helppoa, kun voidaan säätää väkirehun määrää
- ruokintakustannukset saadaan pidettyä alhaisina käyttämällä kotoista viljaa
- edulliset konekustannukset
- jos väkirehu jaetaan lypsyasemalla, kutut eivät välttämättä ehdi syödä kaikkea, tai lypsy hidastuu

Haasteet:

- mahdollisesti työläs vaihtoehto, jos rehuja jaetaan käsin
- pötsin pH:n vaihtelu voi altistaa sairastumisille etenkin, jos säilörehu on heikkoa ja väkirehuannokset nousevat suuriksi
- Eläimiä tulisi ryhmitellä tuotoksen mukaan, että turvataan tuotostason mukainen riittävä rehustus

Täysaperuokinta (TMR):

- onnistuneessa appeessa jokainen suupala on samanlainen, joten pötsin toiminta pysyy stabiilina
- appeeseen saadaan lisättyä edullisia komponentteja, jotka eivät välttämättä erillisruokinnassa toimisi → edulliset rehukustannukset

Haasteet:

- komponenttien, erityisesti säilörehun säilönnällisen laadun, oltava moitteettomia, jotta ape ei pilaannu ja eläimet sairastu esimerkiksi listeriaan tai klostridioosiin
- säilörehun oltava riittävän silputtua ja kosteaa, jotta eläimet eivät pääse lajittelemaan apetta
- tekninen toteutus: miten saadaan esimerkiksi kivennäiset ja vitamiinit, joiden annoskoko on pieni, sekoittumaan tasaisesti
- kesän ajan laatuhäiriöt ja jälkilämpenemisen estäminen
- apevaunun hankintakustannus korkea

Vuohitalous elinkeinoksi -hanke

- tärkeää, että rehupiha ja apevaunun lastaus on suunniteltu huolellisesti, jotta appeen tekeminen on nopeaa ja tehokasta
- jos asemalta ei tarjota edes houkutusrehua, voi kuttujen saaminen lypsylle olla vaikeaa

Osittainen aperuokinta (PMR)

- appeen lisäksi tarjotaan erikseen rehuja, esim. houkutusrehu asemalla
- mahdollista tehdä ”peruserä” apetta ja tarjota enemmän väkirehua heruville vuohille

Haasteet:

- kaksinkertainen ruokintajärjestelmä →kustannukset

Vesi

Riittävä vedensaanti on edellytys hyvälle syönnille ja sitä kautta tuotokselle. Vesikuppien/-altaiden tulisi olla puhtaita ja veden raikasta. Erityisesti talvella lämpimän veden juottaminen voi lisätä maitotuotosta.

Vesipisteiden sijoittelu kannattaa suunnitella tarkasti: lypsyltä palaavilla kutuilla on usein jano, joten olisi hyvä, että niiden paluureitillä olisi riittävän suuri vesiallas.

Vuohitalous elinkeinoksi -hanke

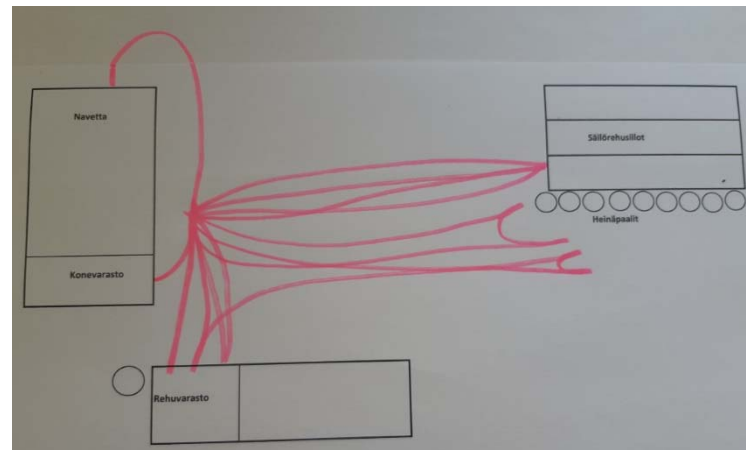
Kuvia eri ruokintalaitteista ja -oivalluksista:

Tekniset ruokintalaitteet säästävät aikaa ja vähentävät käsitöitä

Laidunkaudella voi varmistaa riittävän syönnin tarjoamalla lisäksi niittorehua.

Ruokintatyön tehokkuutta voi tarkastella esimerkiksi "spagettikaavion" avulla. Tässä esimerkissä apevaunun täyttö. Samoin voidaan tarkkailla erillisruokinnan tehokkuutta.

Vuohitalous elinkeinoksi -hanke

Edullinen ja toimiva rehuvarasto. Sijainti lähellä lypsyasemaa vähentää kantamistyötä.

Kätevä "väkirehuautomaatti"

Ruokintapöydän puhdistus ja toisaalta rehujen siirtäminen lähemmäs eläimiä ovat tärkeitä, mutta usein raskaita töitä. Apuvälineitäkin onneksi löytyy.

Mittojen kalibroiminen on tärkeää etenkin käsityövaltaisessa ruokinnassa, ja jos ruokkijoita on monta. Toisen mielestä tässä voi olla yksi täysi mitallinen, toisen mielestä 1,5 mitallista.